



# SİMİT ve PEYNİR'le "BİLİM İNSANI ÖYKÜLERİ"

Hulusi  
Behçet

(1889 - 1948)

Yazan ve Çizen:  
Bilgin Ersözlü

Yıl 1900, İstanbul'da bir öğle sonrası. Küçük Hulusi, okuduğu Beşiktaş Rüştiyesi'nden az önce eve dönmüş. Babaannesiyle birlikte sofraya oturmuşlar.

Okuldan geldin, acıkmışsındır, niye yemiyorsun evladım? Hem severdin sen kıymalı patates oturtmayı. Bak, yazın kurduğum turşudan da çıkardım, çok güzel olmuş...

Eline sağlık babaanneciğim. Severim sevmeye de, ağzım acıyor sabahtan beri. Yanağımın içi...

Anlayamadım ben, Rüştiye babaannesinin adı mı?

Ha ha ha! Hayır Simitçiğim, dikkatli oku. Eskiden ortaokul derecesindeki eğitim kurumlarına rüştiye denirmiş. Rüştiye dediği o rüştiye.

Yanağının içi mi? Şöyle ışığa dön, ağzını aç... "Aaa" de bakayım...

Aaaaaa...

Korkacak bir şey yok Hulusi. Yanağının içinde küçük beyaz bir yara çıkmış. Şimdi bir gargara hazırlarım, onunla ağzını çalkaladın mı bir iki güne geçer. Bu arada canın acıyor diye yemek yememezlik yapma ama sakın.

Peki babaanneciğim.

Biz de açalım, bize de baksın Peynirciğim. Aaaaa!

Durup dururken niye baksın kadıncağız canım bizim ağzımızın içine?

Şey... Ağzımızı açık görünce Hulusi'nin babaannesi sofradaki şu nefis yemeklerden bir tabak da bizim önümüze koyar diye ummuştum aslında.

Ha ha ha! Senin yine karnın acıktı galiba.

Az sonra...

Gargaragargar...

Gargaragar...

Gargaragar?

Gargaragargaragar?

Gargaragar.

Oh, şimdiden iyi geldiğini hissediyorum bu gargaranın...

Babaannemin beyaz yara dediği o şey...

Nereden çıktı durup dururken öyle?

Uykumda yanağımı mı ısırıldım ki?

Yok canım, öyle olsa uyanırdım herhalde, bir başka sebebi olmalı.

Şu gargara... Tadı güzel bir şey mi acaba Peynirciğim? Babaannesi hızlıca hazırlayabildiğine göre yapması pek zor olmasa gerek.

Simitçiğim, gargara yutulmaz. Ağzında, boğazında çalkalar ve tükürürsün, o kadar. Ama demek istediğini anladım senin. Öykü bitince bir şeyler yemeye gidelim, tamam.

Hulusi'nin sağlıkla ilgili konulara duyduğu merak giderek artar. İlerleyen yıllarda gittiği okullarda tıp eğitimi alır. Birinci Dünya Savaşı sırasında Edirne, Eskişehir ve Kırklareli'ndeki hastanelerde deri hastalıkları alanında hekimlik yapar. Savaşın ardından deri hastalıkları üzerine bilgi ve deneyimini artırmak üzere yurt dışına gider, Berlin ve Budapeşte'deki üniversite hastanelerinde araştırmalara katılır. Bu dönemde çocukluğunda öğrendiği yabancı dil olan Fransızcanın yanına Almanca ve Latinceyi de ekler.

Yurda döndükten sonra klinik çalışmalar yürütür.

Hımm! Tipik bir arpa uyuzu vakası. Geçiminizi hamallık yaparak sağladığınızı söylemişsiniz, değil mi?

Size sırtınıza sabah akşam sürmek üzere bir merhem yazacağım. Eczanede yaptırın. İçinize her gün temiz çamaşır giyeceksiniz. Ha, iyileşene kadar çuval taşımak da yok.

Evet beyim.

İşim arabayla hale getirilen hububat çuvalarını sırtladığım gibi depolara taşımak.

Arpa uyuzu mu? Ne acayip bir hastalık ismi.

Uyuz hastalığına neden olan parazit, arpa çuvalarına yuvalanmış ve bu hastaya da oradan bulaşmış herhâlde.

Bilinen pek çok farklı deri hastalığı konusunda zamanla uzmanlaşıp.

Teyzeciğim, yakınlarda incir reçeli yaptın mı sen?

Ondan demiyorum teyze. Ham incir dermatiti olmuşsun sen. Pansuman yapmak lazım. Bir de güneşe çıkmayacaksın bir süre.

Daha yeni dalından toplayıp kazan kazan kaynattık. Sevdiğini bilseydim sana da getirirdim evladım.

Al işte, bir acayip deri hastalığı daha! Niye güneşe çıkmayacağımış peki?

Bu tıp kitabına göre bazı insanların ciltleri, incirde bulunan ve mor ötesi ışınların altında zehirli bir etki gösteren bir kimyasal maddeye karşı çok hassas olabiliyormuş Simitçiğim.

Ancak bilinmeyen hastalıklar da vardır...

Hımm! Bir sürü farklı deri hastalığı belirtisiyle ortak belirtileri var. Ama tam olarak tek bir kalıba da oturmuyor...

Gözlerindeki kızarıklıklara bakılırsa hastanın günden güne daha bulanık gördüğünü söylemesine şaşırılmamalı...

Amma karışık iş. Nasıl doğru teşhis koyabileceğim ben şimdi?

Göz doktorluğuna mı başladı şimdi yani?

Hayır Simitçiğim, ama belli ki bilinmeyen bu hastalık gözlere de zarar veriyor.

Hulusi Behçet hastanelere benzer şikâyetlerle gelip derdine درمان arayan başka hastalar bulur ve bazılarını yıllar sürecektir bir tıbbi takibe alır.

İki yıldır takip ettiğim hastanın ağız mukozasında tek bir aft bile oluşmadı. O açıdan durumu iyiye gidiyor, ama eklem ağrılarında azalma yok... Yedi yıldır takip ettiğim hasta ise görüşünü tamamen kaybetmek üzere...

Eyvah eyvah! Meraktan çatlayacağım Peynirciğim. Neymiş bu hastalık böyle?

Sabret. Yüzdük yüzdük kuyruğuna geldik öykünün Simitçiğim.

Hulusi Behçet on beş yıl boyunca bu hastalığı tanımlayabilmek için çalıştı. Araştırmalarıyla ulaştığı bulguları 1947 yılında katıldığı Cenevre Uluslararası Tıp Kongresi'nde bilim dünyasının görüşlerine sundu. Hastalığın nedeninin özel bir virüs olduğunu ispatlamıştı.

Bay Behçet'e tıbbı yaptığı bu katkıdan dolayı teşekkür ediyorum. Yeni tanımlanan bu hastalığın Behçet Hastalığı olarak adlandırılmasını öneriyorum. Kabul edenler?

Sak şak şak!

Kabull!

Bravo Bay Behçet!

Yaşa Hulusi Behçet Amca, yaşa!

Sak şak şak!

Behçet soyadı böylece tıp literatürüne girerek ölümsüzleşmiş oldu. 1933 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinde Deri Hastalıkları ve Frengi Kliniğini kuran Hulusi Behçet, ömrünü mantar, şark çıbanı, ham incir dermatiti, arpa uyuzu gibi ülkemizde sık görülen cilt hastalıklarının yanı sıra frengi hastalığıyla da mücadele ederek geçirdi. Profesör unvanı alan ilk Türk akademisyendir. Ülkemizde dermatolojinin gelişmesinde oynadığı öncü rolle ölümünden yıllar sonra, 1975'te TÜBİTAK Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür.

Eh, bize de Hulusi Behçet'le övünmekle kalmayıp onun gibi insanlığa yararlı işler yapmak düşer bence o zaman.

Yaşasın!

Öyle güzel söyledin ki aynı güzellikte bir yemeği hak ettin Simitçiğim. Yürü, ben ısmarlıyorum.